

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Зачко Ірини Григорівни

«Моделі та методи гібридного управління програмами проєктів соціально-економічного розвитку територій засобами механізмів конвергенції», яку подано на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук за спеціальністю 05.13.22 – управління проєктами та програмами

На підставі вивчення дисертаційної роботи Зачко І.Г. обсягом 152 сторінки, автореферату обсягом 23 сторінки, 7 статей здобувача опублікованих за темою дисертації у фахових виданнях, встановлено наступне:

1. Актуальність теми досліджень

За весь час існування проєктного менеджменту, було розроблено величезну кількість різних методологій і стандартів з управління проєктами. Два основних напрямки – це традиційні водоспадні моделі і гнучкі методології. На практиці організації часто стикаються з проблемою підбору оптимальних методологій, необхідних для ефективного управління портфелем, програмами і проєктами. Як правило, в конкретних унікальних умовах реалізації програм і проєктів методологам організації складно вибрати найбільш оптимальну до цілей і сфери функціонального охоплення проєктів методологію з представлених на світовому або національному «ринку» методологій. Якщо ж системно підійти до проблеми вибору методів та моделей для управління програмами проєктів соціально-економічного розвитку територій, то очевидно, що не кожна модель буде оптимально описувати такий процес, тому постає питання в необхідності розробки нової методології. Однак розробка нової якісної методології досить витратний захід, що вимагає висококваліфікованих методологічних ресурсів, різнобічного професійного досвіду, часу і т. п. У професійних випадках, при вирішенні даної проблеми, менеджери-методологи йдуть по шляху адаптації наявних методологій. Адаптація методів та моделей може йти із застосуванням

конвергенції та/або гібридизації. Тому дисертаційне дослідження Зачко Ірини Григорівни, яке спрямоване на розроблення нового робочого інструментарію гібридного управління програмами проєктів соціально-економічного розвитку територій засобами механізмів конвергенції є актуальним. Підтвердженням актуальності даного дисертаційного дослідження є те, що робота виконана у відповідності до:

- окремих положень «Стратегії сталого розвитку «Україна - 2020», затвердженої Указом Президента України № 5/2015 від 12.01.2015 р.
- науково-дослідної роботи «Інформаційні технології управління проєктами в розвитку регіональних систем безпеки життєдіяльності» (№ державної реєстрації № 0119U002950), що проводилась у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень.

Представлені у дисертаційній роботі теоретичні та практичні положення логічно викладені та є науково обґрунтованими.

Теоретичні та методологічні розробки побудовані на працях вітчизняних та зарубіжних вчених з питань гібридного управління ризиками, часом, змістом проєктів та програм у сфері соціально-економічного розвитку територій. У дисертаційній роботі розроблено нові та удосконалено існуючі методи та моделі реалізації проєктів соціально-економічного розвитку територій засобами механізмів конвергенції. У роботі також використаний системний підхід, порівняльний аналіз та синтез, методи індукції та дедукції, аналогій, статистичного узагальнення до дослідження процесів гібридного управління програмами проєктів.

Достовірність дисертаційних досліджень підтверджено апробацією основних положень на численних міжнародних науково-практичних конференціях, публікаціями у фахових наукових виданнях України та тих, що індексуються у міжнародній наукометричній базі. Дисертаційна робота також має досить вагомий практичний аспект, що підтверджує впровадження її

результатів у об'єднаній територіальній громаді та у навчальному процесі закладу вищої освіти.

Все вище наведене підтверджує достатній ступінь обґрунтованості одержаних автором теоретичних положень, висновків, рекомендацій, їх достовірність і новизну.

Наукова новизна одержаних результатів.

Наукова значимість дисертаційної роботи Зачко І.Г. відображає розвиток сучасної методології гібридного управління програмами проєктів соціально-економічного розвитку територій та процесу прийняття управлінських рішень.

Викладені у дисертаційній роботі положення відповідають паспорту спеціальності 05.13.22 – управління проєктами та програмами.

Розроблено науково-прикладну концепцію конвергенції існуючих систем знань та успішних практик управління проєктами та на її основі розширено термінологію через уточнення понять «Гібридне управління програмою проєктів соціально-економічного розвитку територій», «Конвергенція механізмів управління проєктами», «Регіональна соціально-економічна територіальна система». Зокрема визначення були запропоновані з урахуванням проєктного підходу та регіональної складової. Аналіз визначень даних понять у різних джерелах показав, що існуючі визначення не враховують проєктний підхід та регіональну складову; що було обґрунтовано з огляду на проведений аналіз різних видів програм проєктів, що реалізуються у регіональних територіальних системах, та відсутність у виявлених проєктах особливостей, характерних для проєктів регіонального розвитку та гібридного управління з використанням конвергенції існуючих систем знань з проєктного менеджменту.

Розроблено гібридну модель управління програмою проєктів соціально-економічного розвитку територій, яка на відміну від існуючих враховує реактивні та проактивні механізми управління, що дає змогу підвищити ефективність управління зазначеною програмою завдяки застосуванню конвергенції існуючих систем знань та кращих практик з управління проєктами.

Удосконалено конвергентну причинно-наслідкову модель гібридного управління програмами проєктів соціально-економічного розвитку територій, яка дає змогу отримати синергетичний ефект, що полягає в переході системи з початкового (допроєктного) стану в оптимальний з точки зору розвитку системи - постпроєктний стан.

Удосконалено відомий метод фінансового регулювання соціально-економічного розвитку територій, на основі розробленої моделі фінансування "реципієнт-донор", що дає змогу пріоритезувати проєкти в програмі на основі ідентифікації основних викликів в життєвому циклі регіональної системи.

Перелічені наукові результати показують теоретичну значимість проведених дисертаційних досліджень. Наукові результати проведених досліджень мають хороший збіг теоретичних та експериментальних даних, апробовані в публікаціях автора та доповідях на науково-практичних конференціях. Результати досліджень підтверджені практикою, про це свідчать представлені акти впровадження, що засвідчує достовірність одержаних автором теоретичних результатів та їх значущу вагомість при реалізації державної політики у сфері соціально-економічного розвитку територій.

Практична значущість результатів дослідження.

Результати дисертаційного дослідження у вигляді розроблених моделей та методів формують хороший інструментарій гібридного управління фінансами та часом у проєктах соціально-економічного розвитку територій. Саме тому впровадження методики пріоритизації проєктів з врахуванням вартісних та часових характеристик дало змогу сформувавши програму соціальних та громадських проєктів розвитку Рава-Руської міської територіальної громади. Розроблені автором науково-методичні підходи гібридного управління проєктами використані при розробці проєкту комплексної стратегії розвитку територіальної громади.

Розроблені науково-методологічні положення та практичні результати дисертації використовуються також і у навчальному процесі Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. Зокрема результати навчання

використовують студенти спеціальності 073 «Менеджмент», що навчаються на другому рівні вищої освіти під час вивчення таких дисциплін як: «Основи проєктного менеджменту», «Управління програмами та портфелями проєктів», «Проєктно-орієнтована організація та офіс з управління проєктами», «Теорія систем та прийняття рішень в організації».

Аналіз структури дисертації та зміст її результатів.

Дисертаційна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 140 найменувань і 3 додатків. Повний обсяг дисертаційної роботи становить 152 сторінок, у тому числі 113 сторінок основного тексту, 26 рисунків та 12 таблиць.

У вступі наведено актуальність дисертаційної роботи, яка містить науково-практичну значимість, визначено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, сформульовано мету і задачі дослідження, визначено предмет та об'єкт дослідження.

У першому розділі роботи проведено інформаційний аналіз сучасного стану предметної галузі та особливості реалізації методологій гібридного управління та проєктів соціально-економічного розвитку територій. Проведений інформаційний та літературний аналіз сучасних тенденцій реалізації складних програм проєктів соціально-економічного розвитку в Україні засвідчив неефективність діючих методологій проєктного менеджменту, пов'язаних з відсутністю механізмів гібридного управління проєктами на основі конвергенції кращих практик управління програми проєктів територіального розвитку.

Проведено інформаційний та літературний аналітичний огляд діяльності наукових шкіл з гібридного управління програмами проєктів та конвергенції систем знань з управління проєктами. Встановлено, що у відомій літературі порівняно мало праць, в яких дослідження були б спрямовані на різні аспекти такого важливого напрямку управління програмами проєктів соціально-економічного розвитку в умовах невизначеності як гібридне управління проєктами з використанням механізмів конвергенції.

У другому розділі дисертаційного дослідження розроблено науково-прикладну концепцію гібридного управління програмами проєктів соціально-економічного розвитку територій засобами конвергенції систем знань з управління проєктами. Зокрема: науково-методичні основи гібридного управління програмами проєктів розвитку територій забезпечать реалізацію стратегії раціонального управління в соціально-економічних системах з використанням конвергенції існуючих систем знань з управління проєктами. Розкрито сутність гібридного управління програмами проєктів соціально-економічних систем на основі існуючих методологій управління проєктами та програмами як сукупності моделей, методів та практик проєктного менеджменту з переорієнтацією з механізмів реактивного до проактивного управління.

У третьому розділі роботи на основі дослідження тенденцій реалізації програм проєктів соціально-економічного розвитку територій визначено їх основні специфічні риси та характеристики, розкрито поняття конвергенції знань з управління проєктами в гібридному управлінні програмами проєктів соціально-економічного розвитку територій.

У четвертому розділі роботи розглядаються основні аспекти та можливості впровадження результатів дисертаційного дослідження в практику, зокрема в сфері аграрного виробництва. За результатами практичної реалізації розроблених моделей та методів гібридного управління програмами проєктів соціально-економічного розвитку територій розроблена конвергентна модель гібридного управління проєктами соціально-економічного розвитку територій засобами ідентифікації основних викликів та проблем в життєвому циклі регіональної системи, що враховує індикатори успіху проєктів в програмі на основі аналізу кращих практик проєктного менеджменту. Результати роботи впроваджені в діяльність Рава-руської міської ради, зокрема в Виконавчому комітеті у вигляді методики пріоритизації проєктів з врахуванням вартісних та часових характеристик, що дало змогу сформуванню програму соціальних та громадських проєктів розвитку Рава-Руської об'єднаної територіальної громади. Також результати роботи впроваджені у освітньому процесі Львівського державного університету безпеки життєдіяльності при викладанні навчальних

дисциплін освітньо-професійної програми «Управління проектами» другого рівня вищої освіти магістр за спеціальністю 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Повнота викладу основних результатів дисертації в наукових фахових виданнях.

Основні положення дисертаційної роботи викладено у 7 фахових виданнях, які відображають вагомі положення проведених дисертаційних досліджень, монографії, а також у 4 матеріалах наукових конференцій, що відповідають напряму управління проектами і програмами.

Аналіз публікацій активності Зачко Ірини Григорівни свідчить про достатню повноту висвітленого у них змісту роботи та наукових результатів, отриманих у дисертації.

Зміст автореферату ідентичний основним положенням дисертації.

Значущість висновків здобувача для науки і практики, можливі конкретні шляхи використання результатів дослідження.

Сформульовані та описані у дисертаційній роботі Зачко І.. висновки і рекомендації мають достатню значимість для розширення науково-практичної бази та подальшого розвитку методології гібридного управління програмами проектів соціально-економічного розвитку територій, особливо при управлінні часом та фінансовими ресурсами під час формування стратегії розвитку територіальної громади.

Зауваження щодо змісту й оформлення дисертації.

При достатньо високому рівні проведених дисертаційних досліджень наявні деякі дискусійні рекомендації та зауваження.

1. Акцент дисертаційної роботи стосується проектів та програм у державному секторі, проте авторка недостатньо уваги приділила стандарту PRINCE 2, який найбільше розповсюдження має в державному секторі, фінансовій, телекомунікаційній і електронній галузях.

2. У дисертаційній роботі та авторефераті не наведено показників кількісної оцінки підвищення ефективності реалізації програмами проєктів соціально-економічного розвитку територій.

3. Авторка дисертаційної роботи наводить багато статистичних даних стосовно показників, що стосується соціально-економічного розвитку, як наприклад ВВП на душу населення, індекс Джині, проте вони не сильно корелюються з управління проєктами. Також, показники наведені за різні роки, при чому не самі останні, і їх слід було б оновити на новіші (с. 68-70, 81-82, 89-91).

4. У дисертаційній роботі фактично не розглядається структура програми проєктів соціально-економічного розвитку територій, зокрема конкретні проєкти регіонального розвитку: інфраструктурні проєкти, проєкти енергозбереження, утилізації відходів тощо.

5. У четвертому розділі роботи її авторка не в повній мірі розкрила зміст використання робочого інструментарію фінансового регулювання програми проєктів соціально-економічного розвитку територій.

6. У дисертаційній роботі допущенні граматичні, орфографічні, стилістичні, лексичні помилки та трапляються поодинокі порушені правил бібліографічного опису джерел літератури.

Рекомендації щодо використання результатів дослідження.

Одержані в дисертаційному дослідженні результати та рекомендації можуть бути використані в процесі управління часом та фінансовими ресурсами у проєктах соціально-економічного розвитку територій.

Загальні висновки і оцінка дисертації.

Дисертаційна робота Зачко І.Г. «Моделі та методи гібридного управління програмами проєктів соціально-економічного розвитку територій засобами механізмів конвергенції» є завершеним науковим дослідженням, яке вирішує задачу управління програмою соціально-економічного розвитку територій засобами механізмів конвергенції.

Дисертаційне дослідження Зачко І.Г. має ознаки наукової новизни, практичної значимості та виконано на хорошому теоретично-методологічному рівні. Дисертація містить логічну побудову та в достатній мірі обґрунтовані наукові положення. Зміст роботи у повній мірі відповідає темі, поставлені завдання виконано. Розроблені і удосконалені у дисертації методи та моделі гібридного управління програмами проєктів можуть бути рекомендовані до практичного використання.

Апробація основних положень дисертаційної роботи є достатньою. Дисертаційна робота за рівнем наукової новизни, якістю дослідження, достовірністю та обґрунтованістю приведених висновків, теоретичною цінністю відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів», а її автор, Зачко Ірина Григорівна, заслуговує присудження наукового ступеня кандидата технічних наук за спеціальністю 05.13.22 – управління проєктами та програмами.

Офіційний опонент

Професор кафедри експлуатації
портів і технології вантажних робіт

Одеського національного
морського університету

Міністерства освіти і науки України,
доктор технічних наук, професор

Варвара ПІТЕРСЬКА

Підпис офіційного опонента

ПІТЕРСЬКОЇ Варвари Михайлівни,
доктора технічних наук, професора,
професора кафедри експлуатації портів і
технології вантажних робіт **засвідчую:**

Вчений секретар

Тетяна КОРОБКО

31.03.2021